

BOFIT
**VENÄJÄ-
TIETOISKU**

Ajankohtaisia teemoja Venäjän
taloudesta ja talouspolitiikasta

Ohjelma

Keskustele X:ssä
#venäjätietoisku

13.00 Tilaisuuden avaus

Tuomas Välimäki (johtokunnan jäsen, Suomen Pankki)

Venäjä-ennuste 2025–2027

Heli Simola (vanhempi ekonomisti, BOFIT)

Sota ja työvoimapula määrittävät venäläisten tulokehitystä

Sinikka Parviainen (vanhempi ekonomisti, BOFIT)

14.00 Kahvitauko

14.30 Kolme vuotta sotaa on muuttanut Venäjän taloutta, osin pysyvästi

likka Korhonen (tutkimuspäällikkö, BOFIT)

Venäjän sotilaallisen kyvykkyyden näkymät

Janne Pukkila (everstiluutnantti, Maanpuolustuskorkeakoulu)

15.30 Tilaisuus päättyy

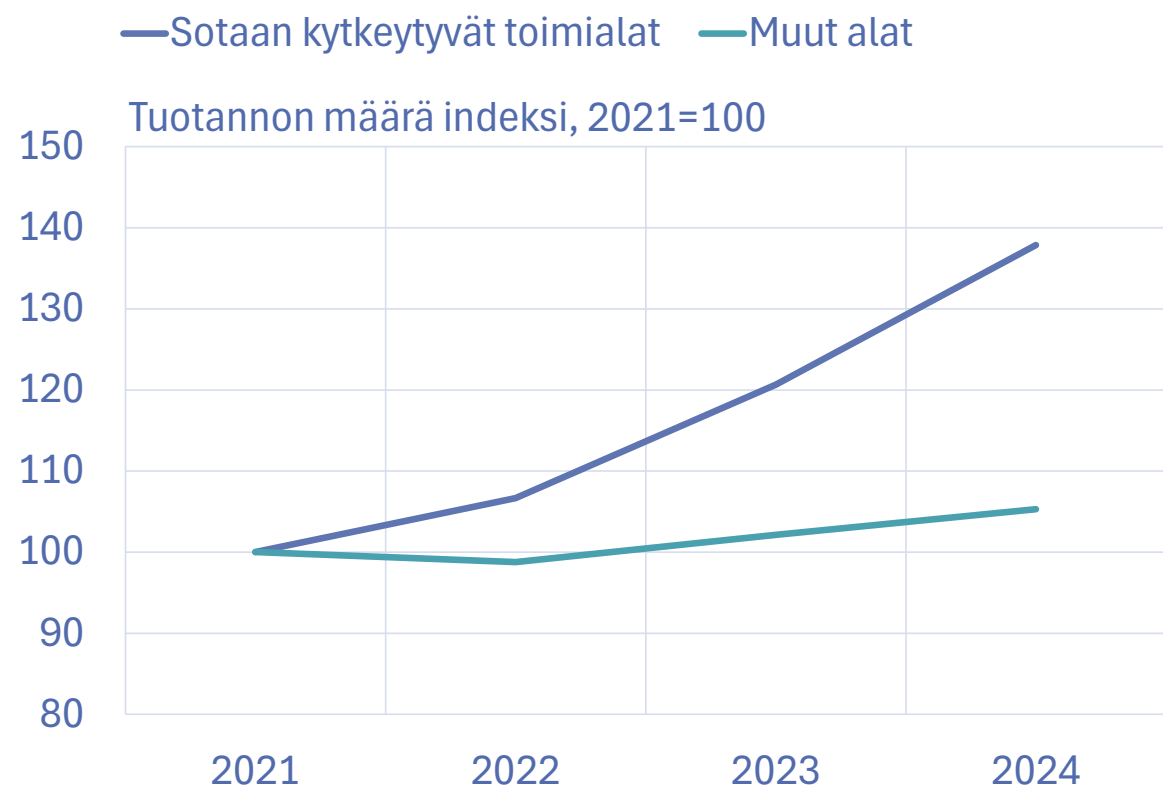
BOFIT Venäjä-ennuste 2025-2027

Kasvu hidastuu huomattavasti

Heli Simola
Suomen Pankki

Venäjän BKT kasvoi viime vuonna ripeästi

Venäjän BKT

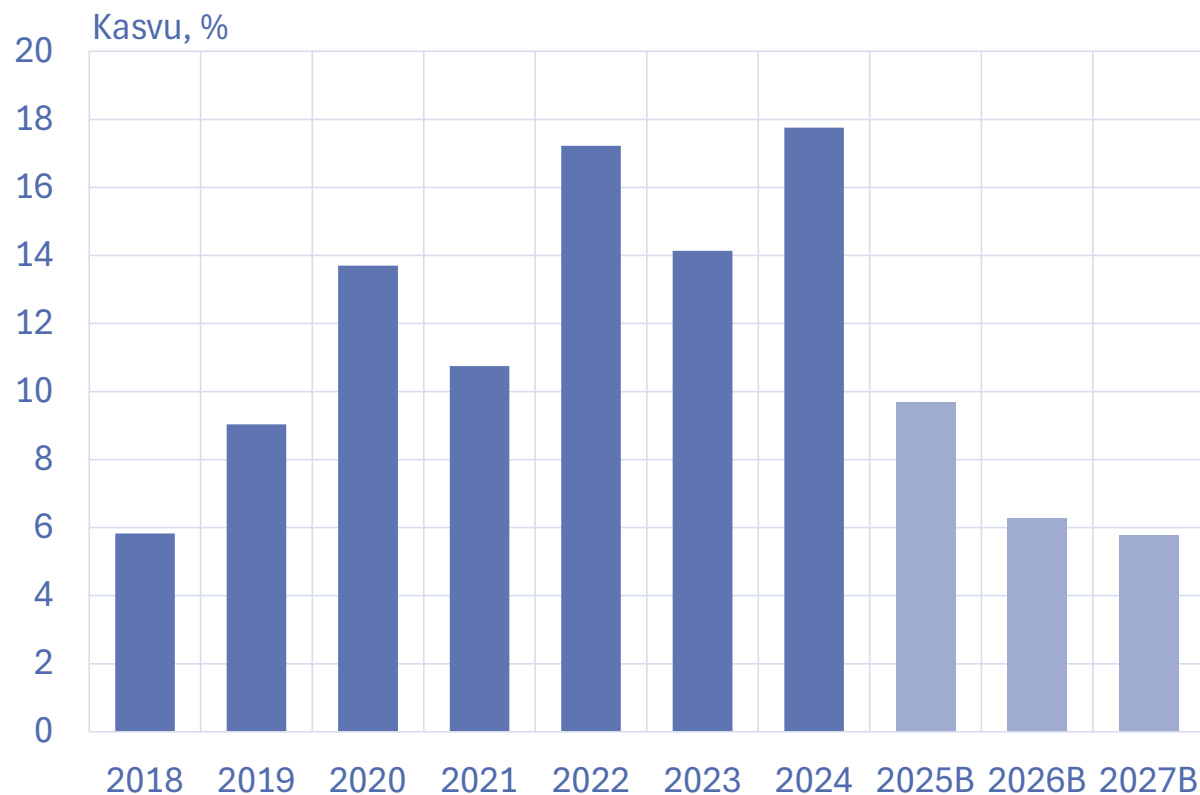
Huom. Sotaan kytkeytyvät toimialat sisältävät metallituotteiden, elektroniikkatuotteiden ja muiden kulkuneuvojen valmistuksen sekä julkisen hallinnon ja maanpuolustuksen palvelut.

Lähteet: Rosstat, BOFIT.

- Tuotannon kasvua ovat pönkittäneet valtion menojen voimakkaat lisäykset ja muut tukitoimet
- Kasvua ovat vetäneet etenkin sotaan kytkeytyvät toimialat
- Viime vuoden nopea kasvu heijastuu osin myös tälle vuodelle

Valtiovetoinen kasvu jatkuu – mutta hitaampana

Konsolidoidun budjetin menot

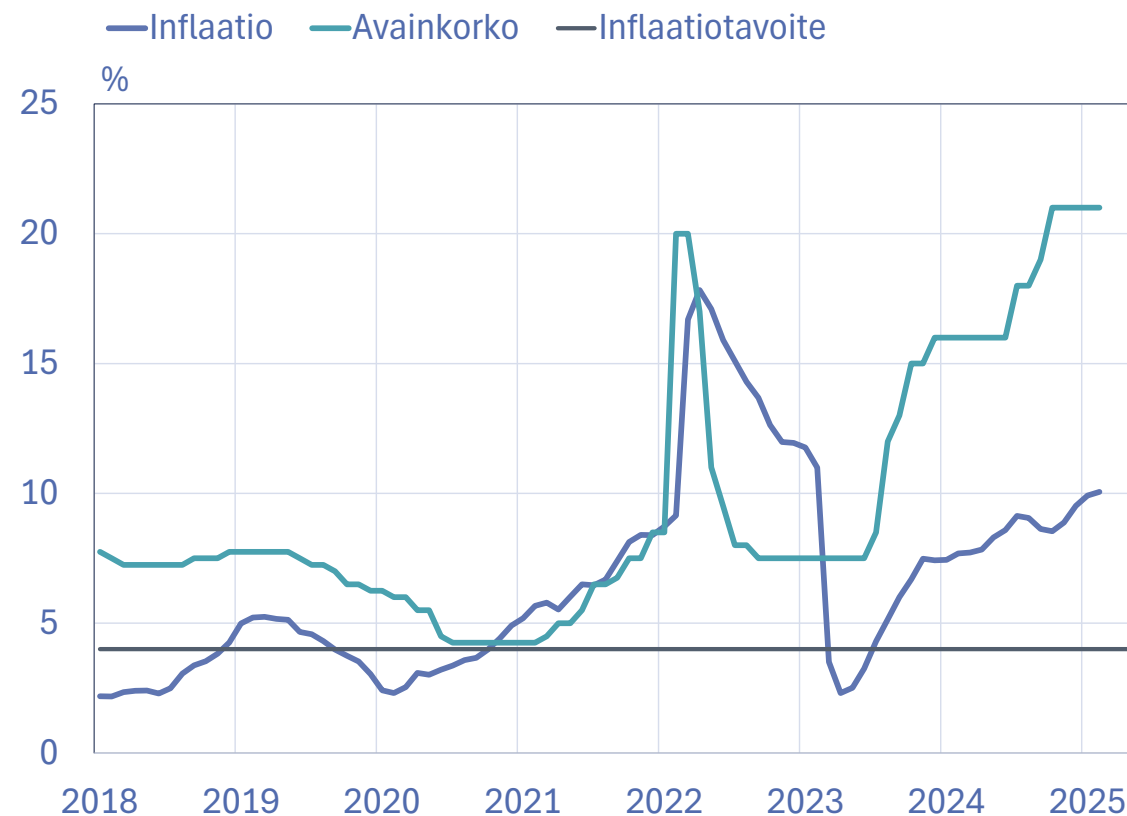
Lähteet: CEIC, Venäjän finanssiministeriö.

- Valtion menoja aiotaan lisätä reippaasti jälleen tänä vuonna
 - Pääosa menonlisäyksistä sodan rahoittamiseen
- Menoja lisäämällä entistä vaikeampi saada aikaan kasvua
 - Menojen kasvu hidastumassa
 - Kapasiteettirajoitteet hillitsevät tuotannon kasvua

Valtion menojen kasvu kiihdyttää inflaatiota

- Kuluttajahintojen nousu nopeaa viime kuukausina
 - Tänä vuonna hinnat nousseet 10 % vuotta aiemmasta
- Inflaation hillitseminen vaatii kireää rahapolitiikkaa
 - Keskuspankin avainkorko historiallisen korkealla 21 prosentissa

Kuluttajahintainflaatio ja avainkorko

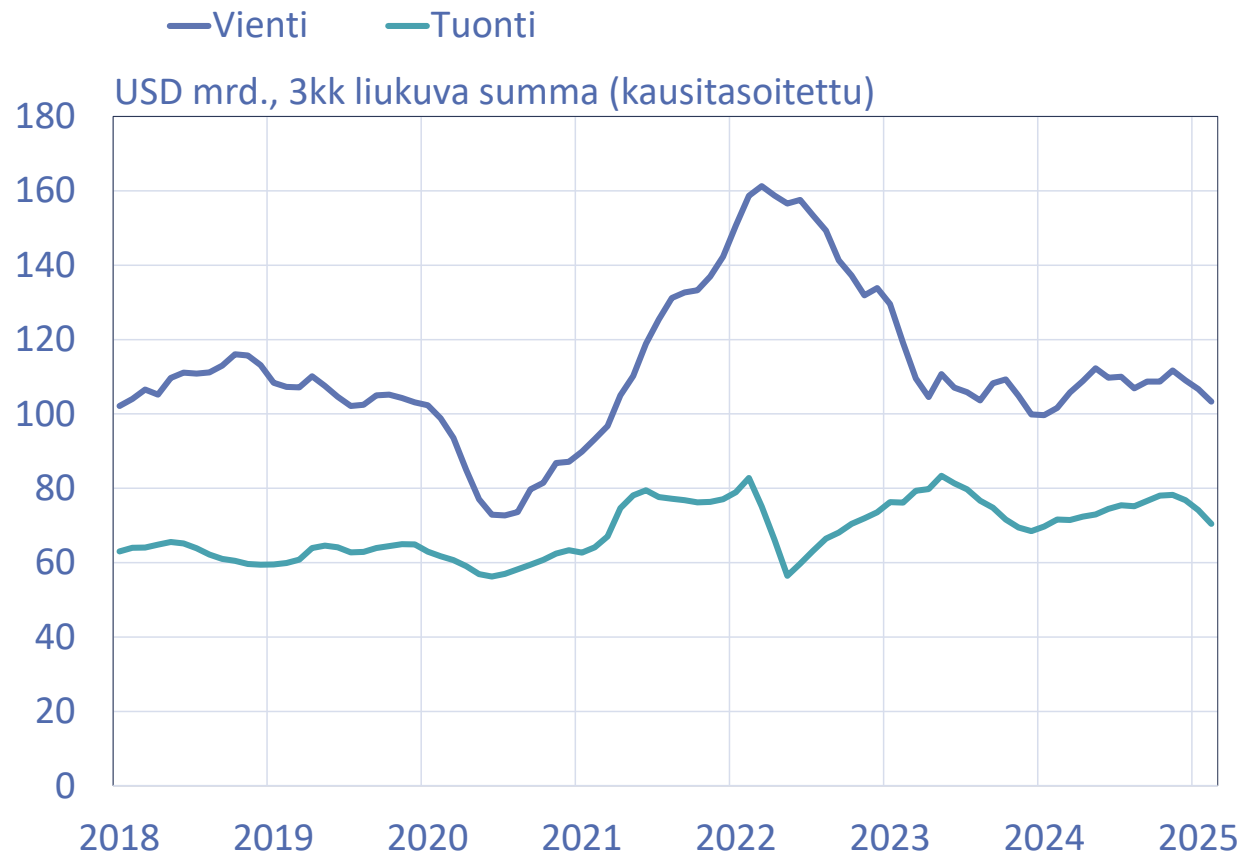
Lähteet: Macrobond, Venäjän keskuspankki.

Yksityinen kysyntä heikkenee

- Yksityisen sektorin investointeja hillitsevät monet tekijät
 - Korkeat lainakustannukset
 - Voittojen väheneminen
 - Työvoima- ja materiaalikustannusten nousu
 - Verotaakan kasvu
- Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu
 - Palkkojen kasvun hiipuminen ja inflaation kiihtyminen syövät ostovoimaa
 - Täystyöllisyys ja säästöt tukevat kulutusmahdollisuuksia

Pakotteet vaikeuttavat ulkomaankauppaa

Venäjän tavarakauppa

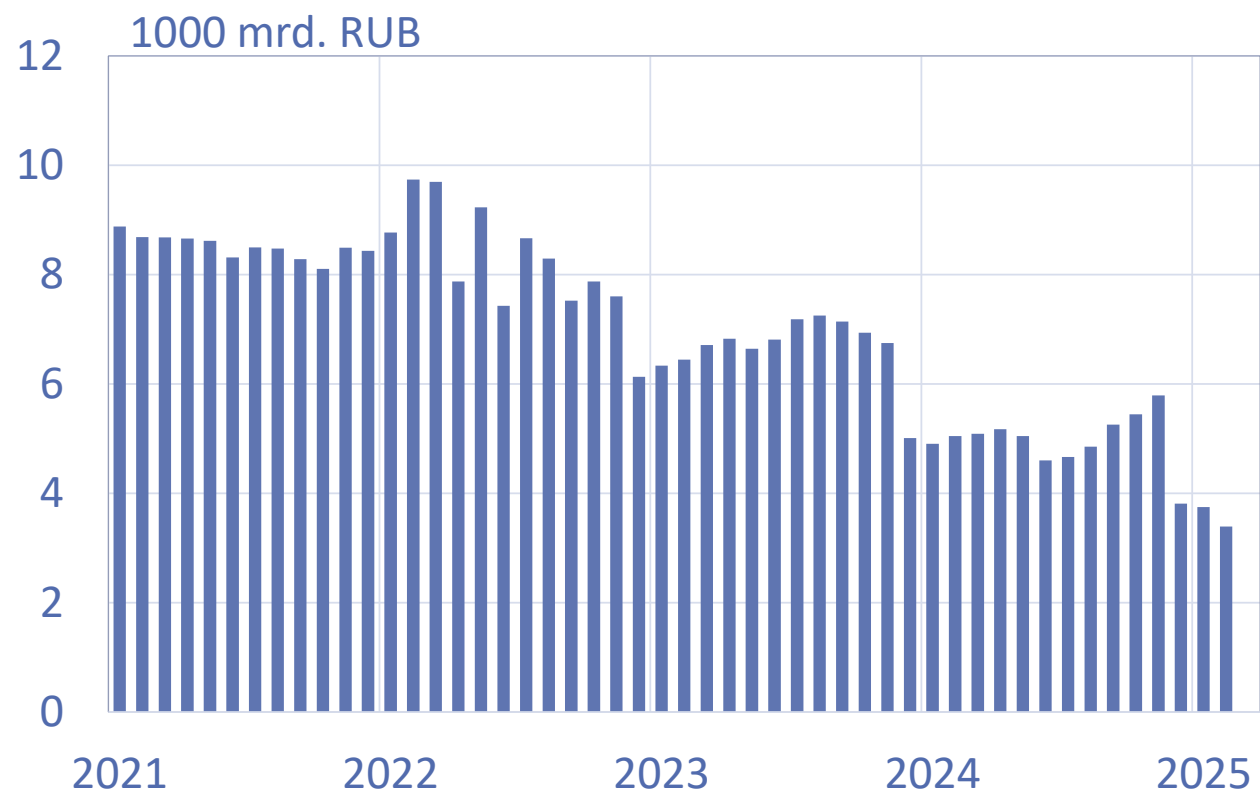

Lähteet: CEIC, Venäjän keskuspankki, BOFIT.

- Jos pakotepaine pysyy ennallaan, ulkomaankaupan määrään ei odoteta juuri muutoksia
 - Pakotteet rajoittavat kaupan kasvua
- Vaihtotaseen odotetaan pysyvän edelleen ylijäämäisenä
 - Ylijäämä supistuu öljyn hinnan laskiessa

Venäjä pystyy yhä jatkamaan sotaa Ukrainassa

Kansallisen hyvinvoinnin rahaston likvidit varat

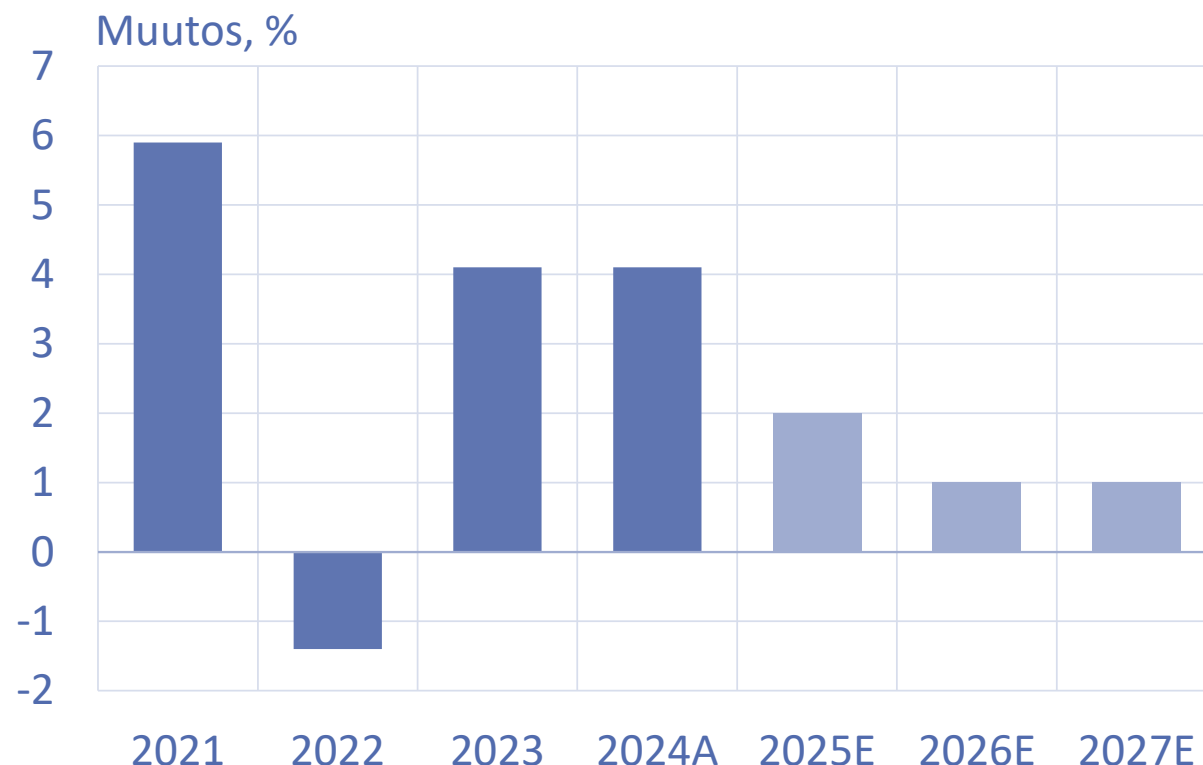
Lähde: Venäjän finanssiministeriö.

- Budjetissa alijäämän supistuminen tänä vuonna (~1700 mrd. RUB, 1 % BKT:stä)
 - Budjettioletukset osin optimistisia
- Venäjä pystyy ainakin tänä vuonna rahoittamaan budjetoitua suuremmatkin menot
 - Valtion velka
 - Rahastovarot
 - Veronkorotukset ja muiden menojen leikkaukset

Kasvu hidastuu, riskit suuria

- Venäjän talouskasvun ennustetaan hidastuvan tänä vuonna huomattavasti
 - Kasvu hidastuu edelleen tulevina vuosina
- Talouskriisiä ei näköpiirissä, mutta riskit suuria niin kauan kuin Venäjä jatkaa sotaa
 - Talouden epätasapainojen kärjistyminen
 - Ulkoiset riskit: öljyn hinta, pakotteet, Kiina-riippuvuus
- Sota on heikentänyt myös Venäjän pidemmän aikavälin kasvumahdollisuuksia
 - Sota on talouspolitiikan prioriteetti, kustannuksista ei piitata

Venäjän BKT

Lähteet: Rosstat, BOFIT Venäjä-ennuste 1/2025.

Mitä vaikutuksia sodan taukoamisella voisi olla?

- Venäjän talouteen kohdistuvat paineet helpottaisivat
 - Valtiontalous, inflaatio, työmarkkinat
- Lyhyellä aikavälillä kokonaistaloudelliset vaikutukset voisivat jäädä rajallisiksi
 - Venäjä pitäisi yllä sodankäyntikykyään
- Jos pakotteita höllennettäisiin, Venäjä voisi kerätä uusia puskureita sodan jatkamista varten
 - Valtion rahoitus, sotateollisuuden tarvitseman teknologian varastointi

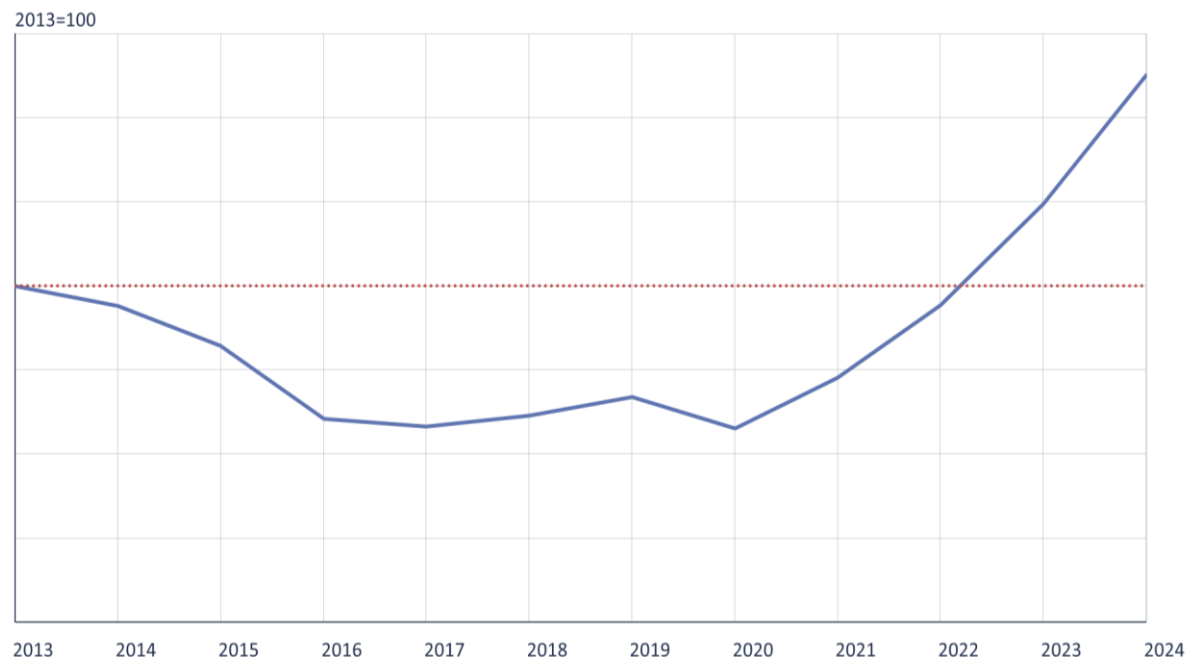
Sota ja työvoimapula määrittävät venäläisten tulokehitystä

Sinikka Parviainen

Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT), Suomen Pankki

Krimin valtauksen jälkeen tulojen ”menetetty vuosikymmen”

Reaaliset käytettävissä olevat tulot, 2013=100

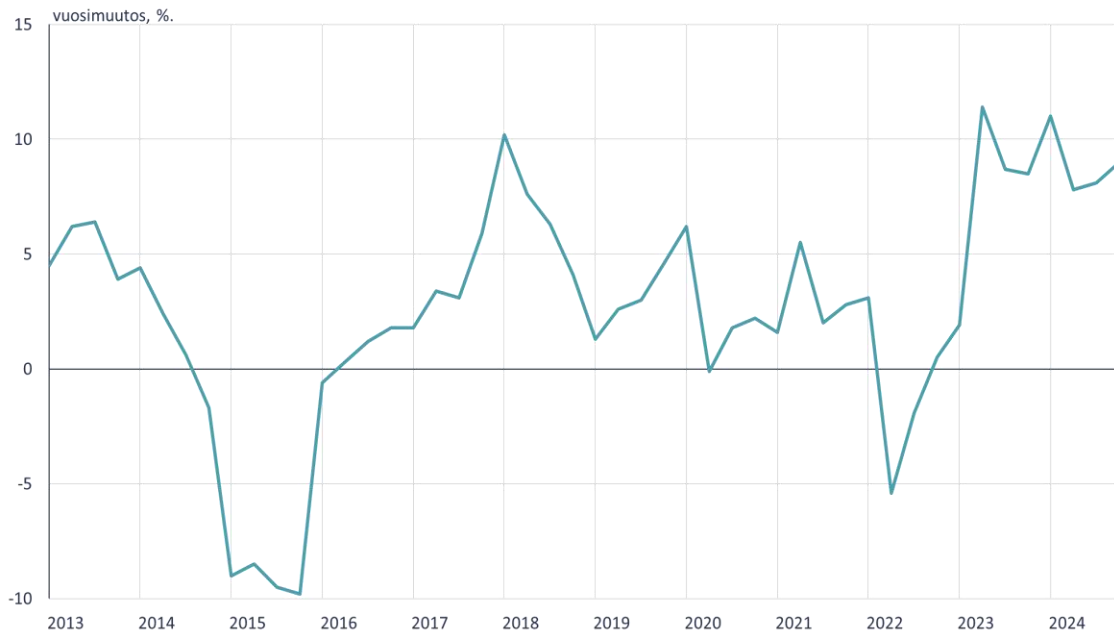

Lähteet: CEIC, Rostat, BOFIT.

- Venäläisten reaaliset käytettävissä olevat tulot palasivat vuoden 2013 tasolle vasta vuosikymmenen jälkeen.
- Venäjän täysmittaisen hyökkäyksen jälkeen tulotasot ovat nousseet huomattavan nopeasti.
- Reaaliset tulot nousivat vuonna 2024 nopeinta tahtiaan sitten 2007 (8,4 % vuoden takaiseen).

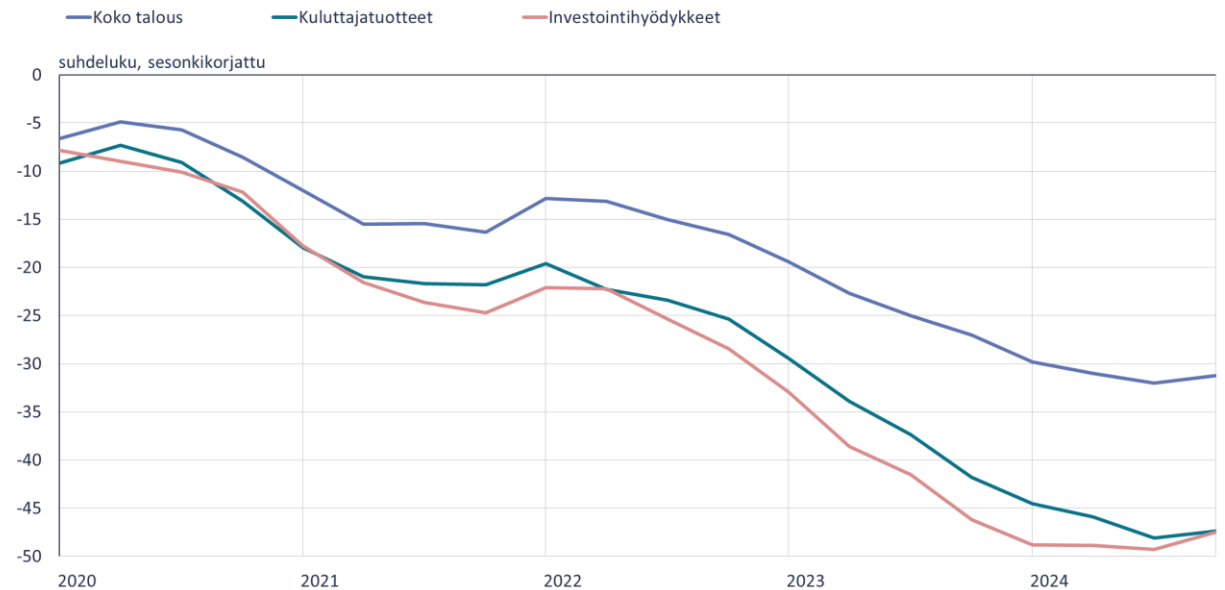
Palkkatasot nousseet nopeasti 2023 lähtien, työvoimapula suurinta jalostusteollisuudessa

Reaalipalkkojen kehitys

Lähteet: CEIC, Rosstat.

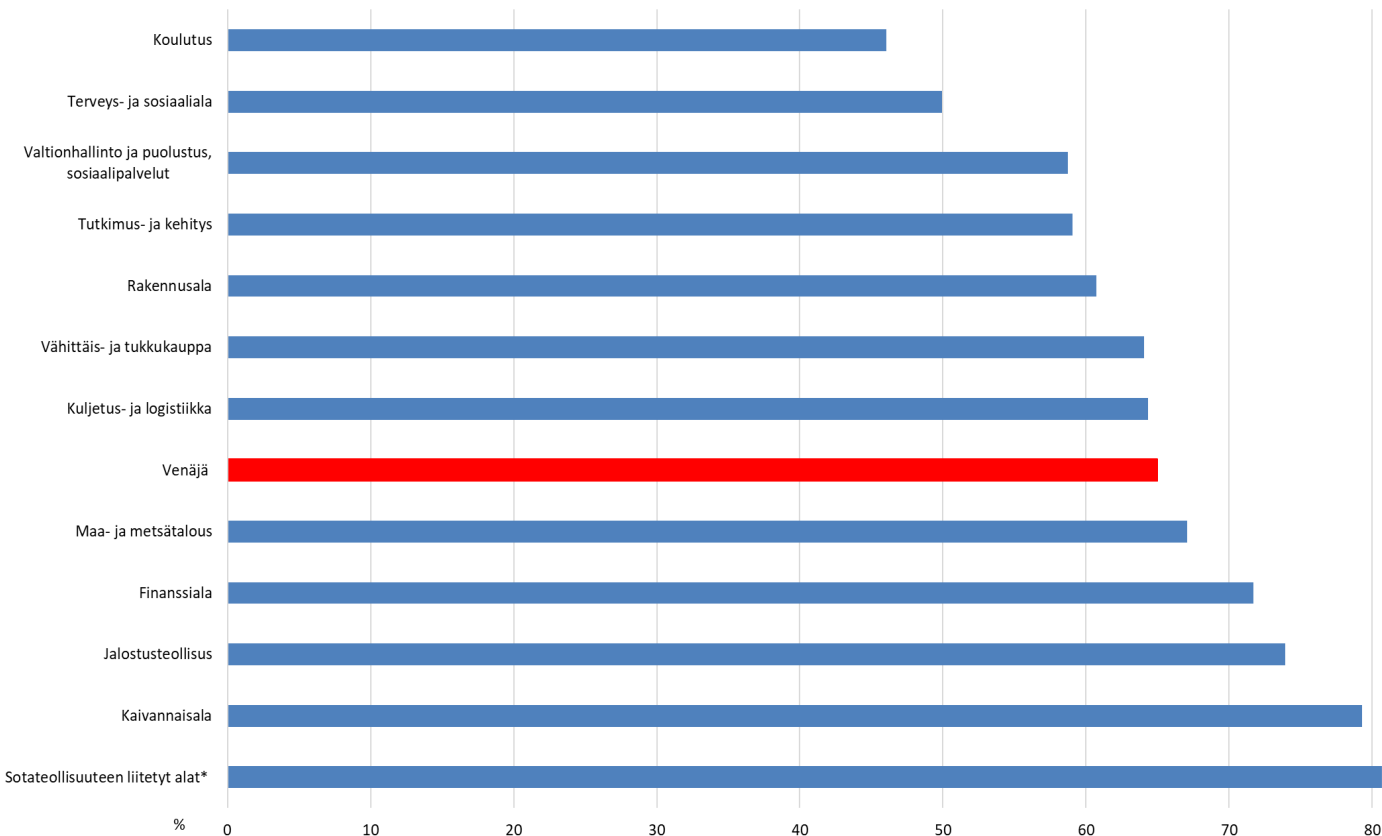
Työvoimapula/ylitarjonta

Lähde: Venäjän keskuspankki.

Sotateollisuuteen kytkeytyneillä aloilla suurimmat palkankorotukset

Keskimääräisen nimellisen kuukausipalkan muutos joulukuusta 2021 joulukuuhun 2024 (%)

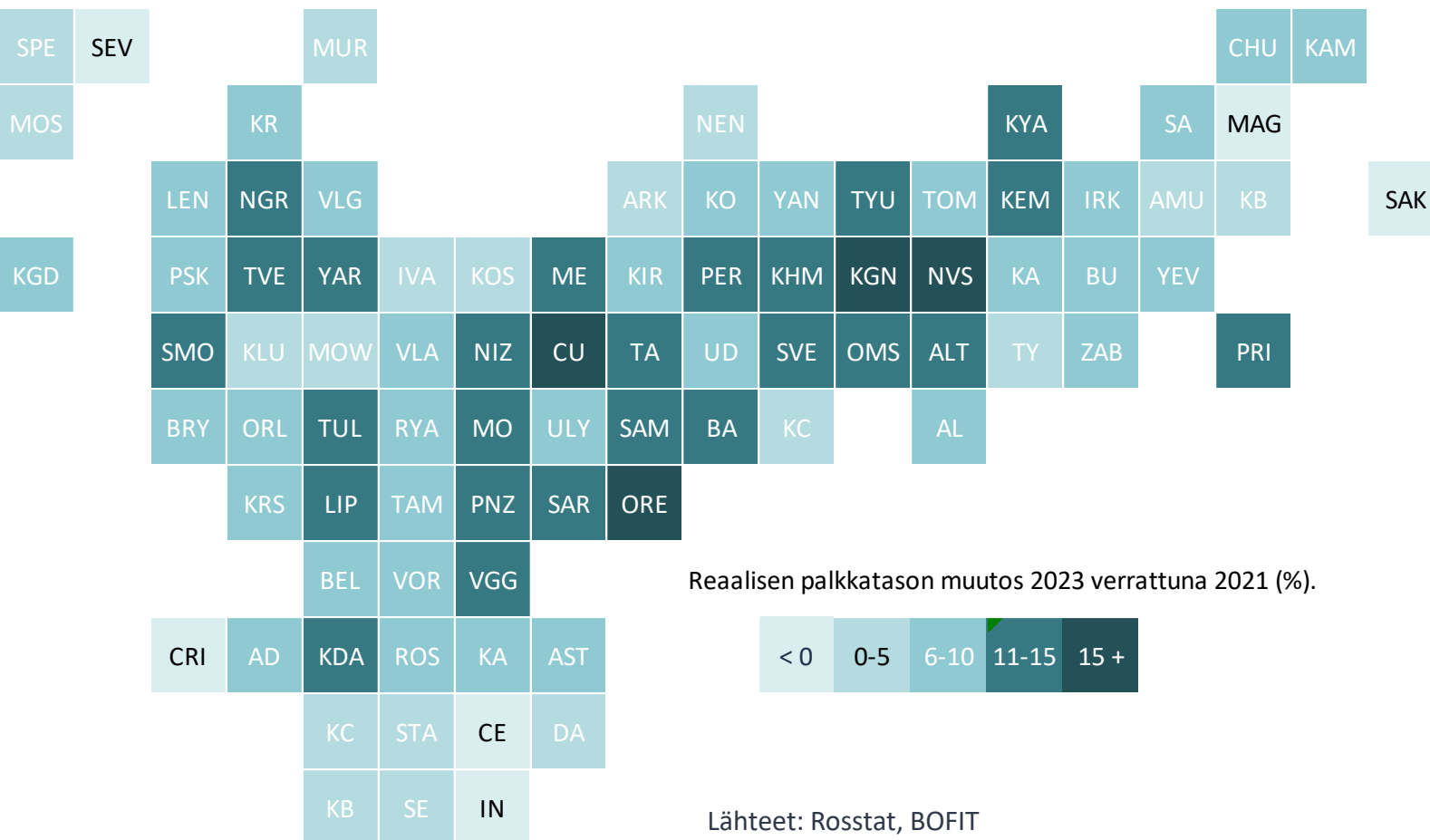
*Sotaan liittyvät teollisuudenalat: metallituotteiden valmistus (sis. aseet ja ammuksot), tietokoneiden, elektronisten ja optisten laitteiden valmistus ja muiden kuljetusvälineiden valmistus (sis. taisteluaoneuvot).

Lähteet: CEIC, Rosstat, BOFIT.

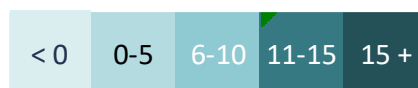
- Sotateollisuuteen liitetyillä aloilla paljon keskimääräistä suuremmat korotukset, mikä kertoo talouspolitiikan prioriteeteista.
- Nopeaa kasvua on ollut myös perinteisesti nopeasti kasvavilla aloilla kuten kaivannais- ja finanssialalla.
- Koulutus ja terveydenhoito jäänyt jälkeen keskimääräisestä kasvusta.

Sotateollisuusalueilla palkkatasot kasvaneet nopeimmin

Keskimääräisen reaalisen kuukausipalkan muutos alueittain, 2023 vs 2021.

Reaalisen palkkatason muutos 2023 verrattuna 2021 (%).

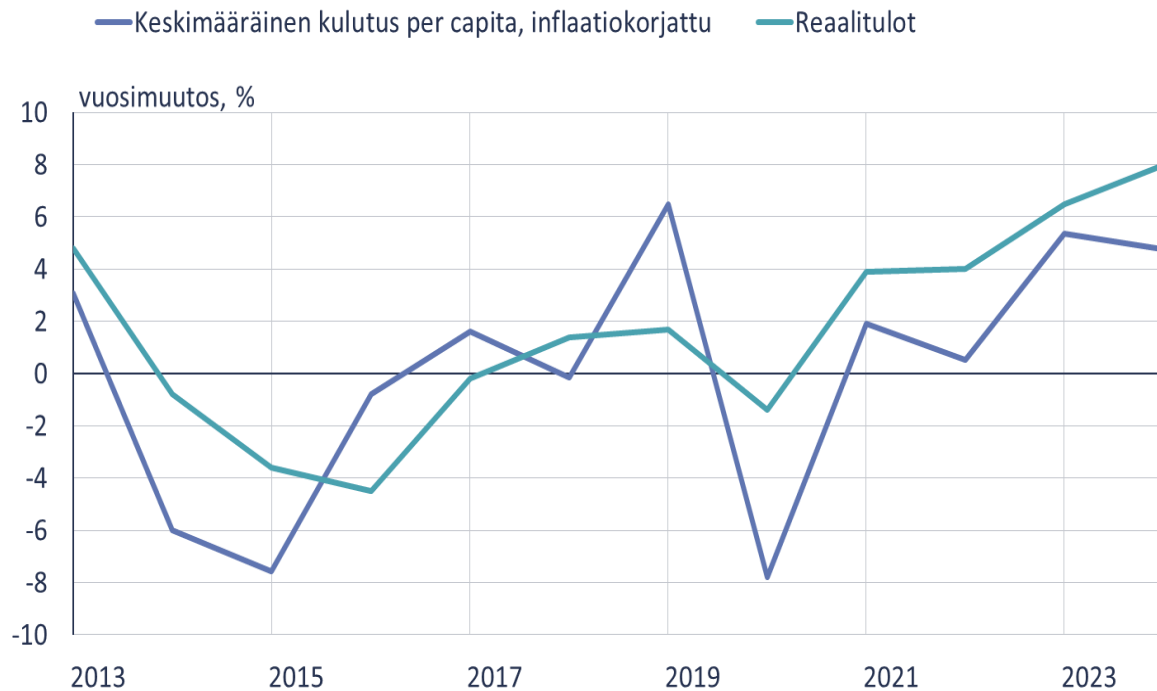

Lähteet: Rosstat, BOFIT

- Alueilla, joissa sotateollisuutta ja lähtökohtaisesti alhainen palkkataso suurin reaalipalkkojen kasvu.
- Kaikista köyhimmillä alueilla Pohjois-Kaukasiassa palkkatasojen kehitys heikkoa tai negatiivista.

Venäläisten kulutus elpynyt hitaammin kuin tulotasot

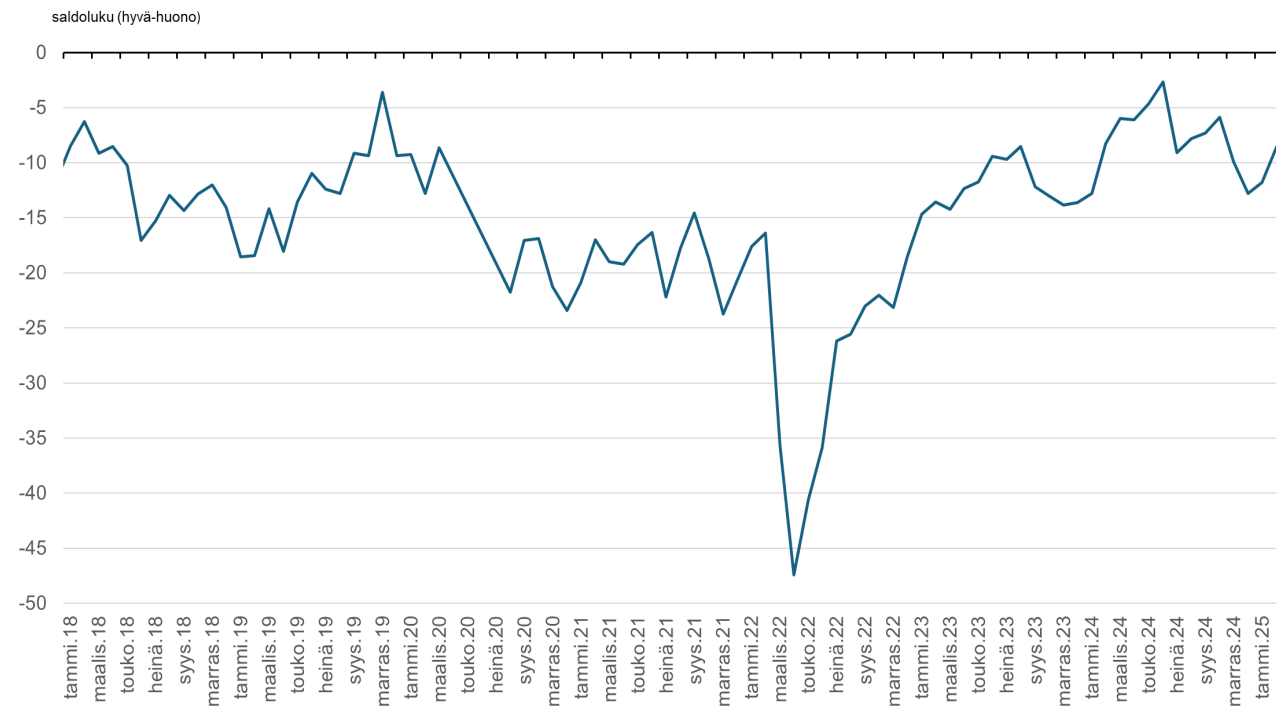
Kotitalouksien kulutus ja reaalitytulot

Huom. Vuosi 2024 kattaa vain vuoden 9 ensimmäistä kuukautta.

Lähteet: CEIC, Rosstat, BOFIT.

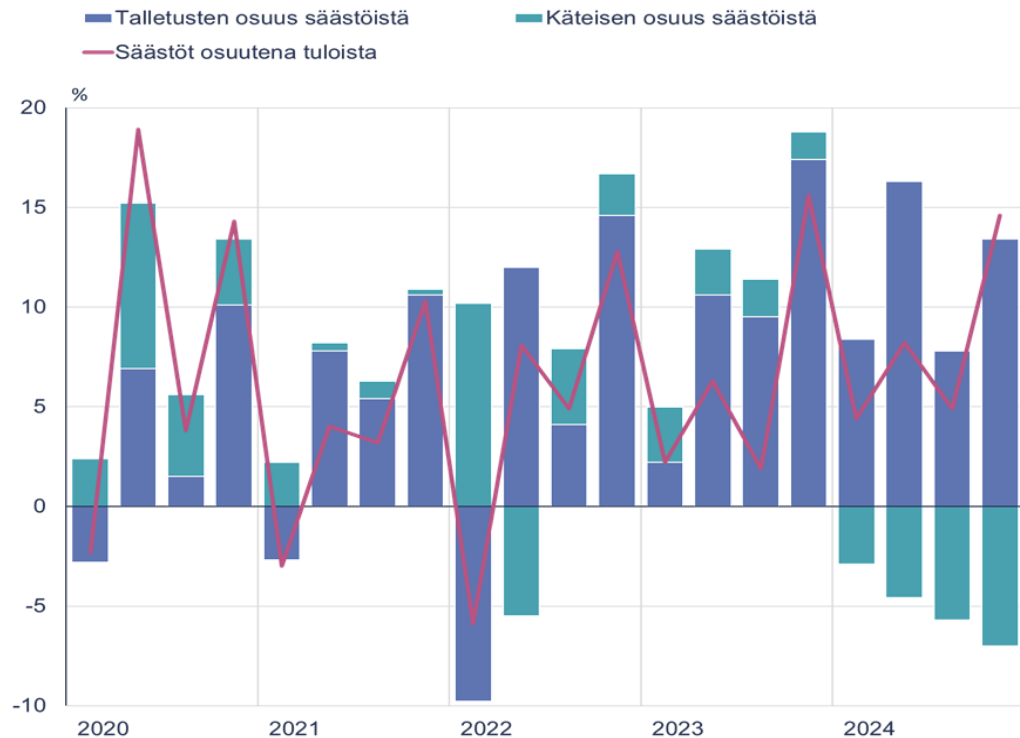
Onko hyvä aika tehdä suuria hankintoja?

Lähteet: Inform, Venäjän keskuspankki, BOFIT.

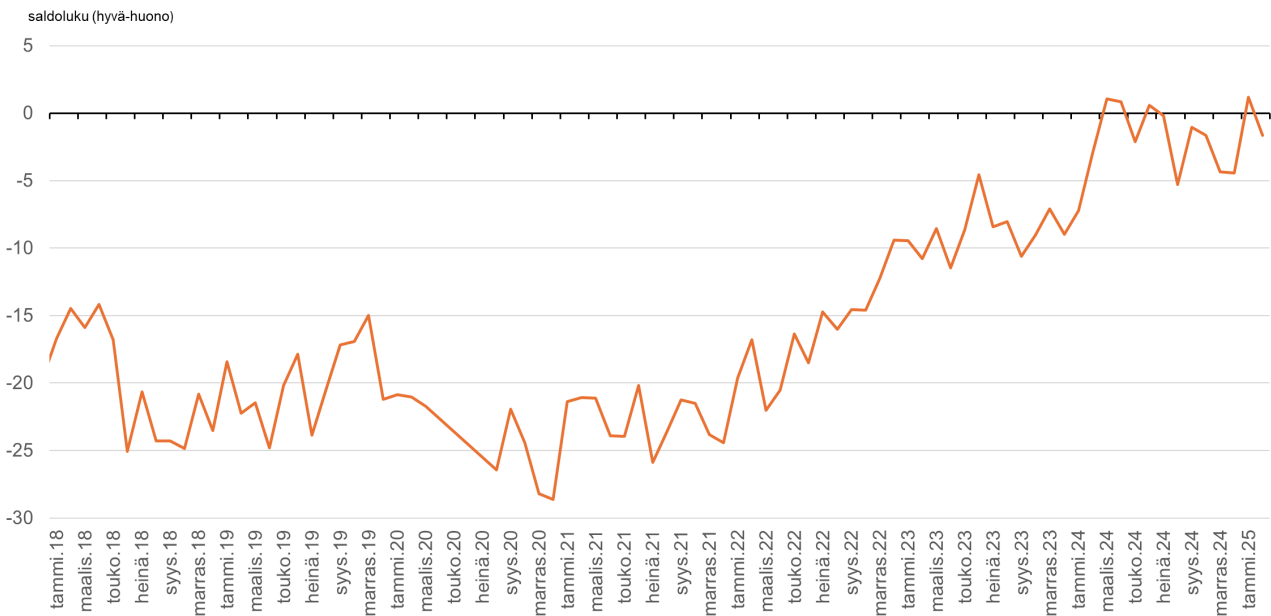
Epävarmuus ja inflaatio ajaa säästöjä talletuksiin

Säästöt osuutena tuloista

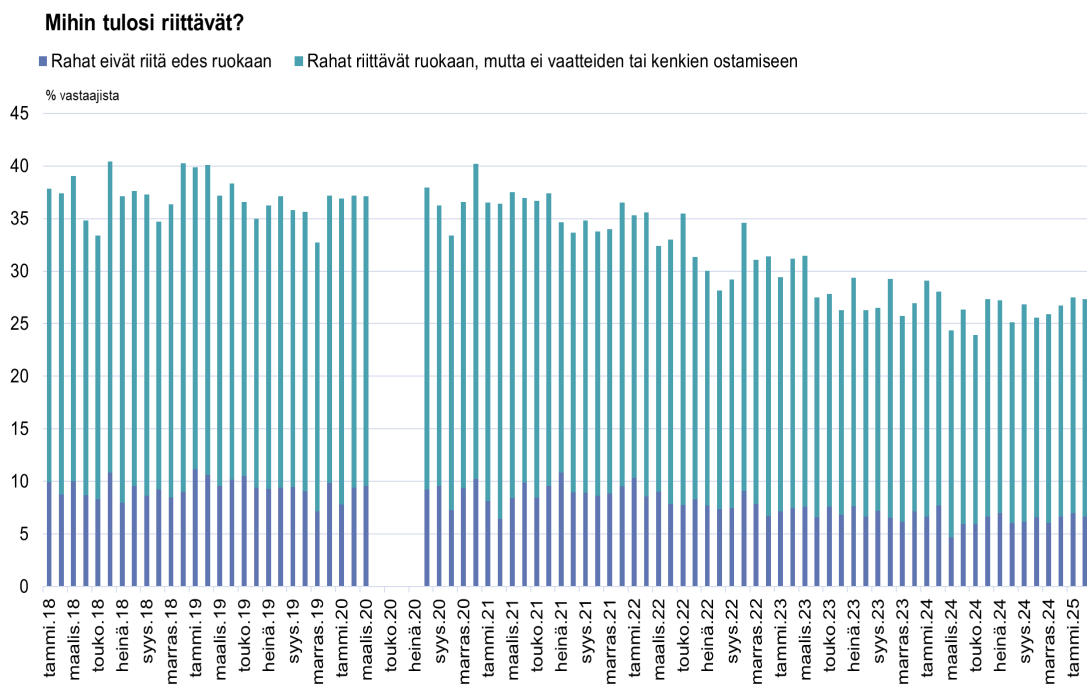
Lähteet: CEIC, Rosstat, BOFIT.

Onko hyvä aika säästää?

Lähteet: Inform, Venäjän keskuspankki, BOFIT.

Köyhyyden määritelmät herättävät kysymyksiä

Lähteet: Infom, Venäjän keskuspankki, BOFIT.

- Virallisen määritelmän mukaan vuonna 2024 Venäjällä eli 10,5 milj. ihmistä köyhyydessä (tulot korkeintaan n. 155 e/kk). Siten köyhien osuus väestöstä ennätysalhainen - 7,4 %.
- Köyhyyden määritelmää muutettiin vuonna 2021 vastaamaan kansainvälistä metodologiaa. Köyhyysraja on 44,2 % alueen mediaanitulosta, mikä on verrattain alhainen taso.
- Kyselytutkimukset viittaavat, että yli neljäsosa elää puutteessa (rahaa korkeintaan ruokaan). Viime vuoden lopulta lähtien köyhyyden lasku kääntynyt kasvuksi.

Nykyiset palkankorotukset kestäättömiä eivätkä perustu tuottavuuden kasvuun

- Tulojen kasvu voi lisääntyneen repression ohella selittää venäläisten passiivisuutta ja haluttomuutta vastustaa sotaa.
- Talouden hidastuessa palkkojen nousu tuskin enää kiihtyy. Palkkakehitys eriytynee yhä selvemmin: valtiosta (ja sodasta) riippuvaiset alat nostavat palkkoja ja etuuksia, ja muut kärsivät jyrkemmästä osaajapulasta. Sodan jatkuminen pitkään kärjistää tilannetta.
- Työvoimapula tulee määrittämään Venäjän tulokehitystä sodan ja rauhan aikana. Maahanmuutto ei helpota tilannetta merkittävästi erityisesti koulutetun työvoiman osalta.
- Venäjällä vaikeuksia saada (tai tuottaa) uusinta teknologiaa mm. pakotteiden takia. Siksi tuottavuuden kasvulla tuskin pystytään korvaamaan puuttuvia käsipareja.

SUOMEN PANKKI
EUROJÄRJESTELMÄ

FINLANDS BANK
EUROSYSTEMET

Kolme vuotta sotaa on muuttanut Venäjän taloutta, osin pysyvästi

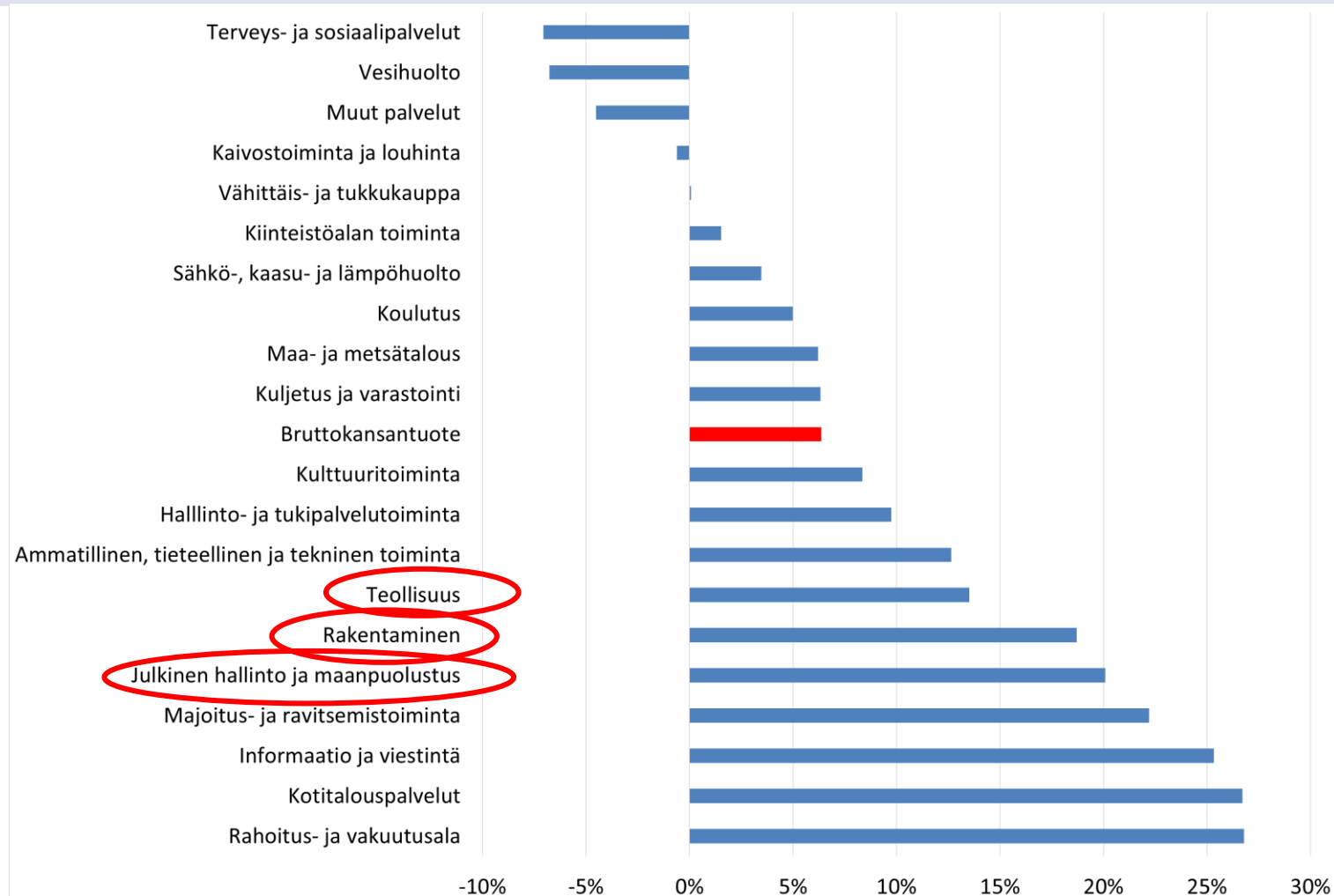
likka Korhonen

Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT), Suomen Pankki

Talouden rakenne ja liiketoimintaympäristö muuttuneet

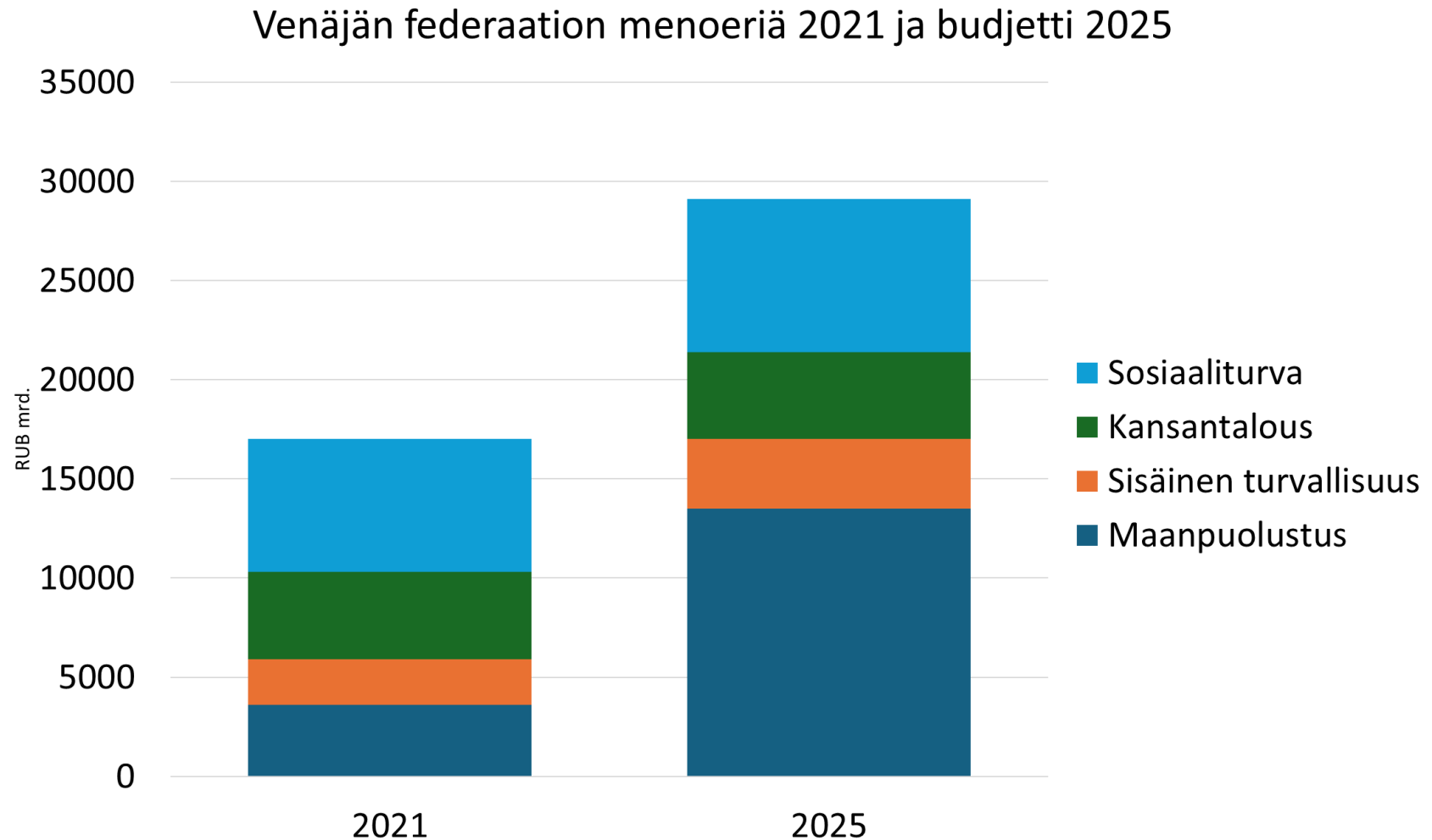
- Kolme sodan vuotta ovat muuttaneet selvästi Venäjän talouden rakenteita
- Tuotantoa nyt enemmän suoraan sodankäyntiä palvelevilla aloilla
- Julkisten menojen rakenne muuttunut merkittävästi
- Venäjä on aiempaa selvästi suljetumpi kansantalous, monin tavoin – ja Kiina selvästi tärkein taloudellinen kumppani
- Osa muutoksista ainakin pitkäaikaisia, ellei jopa pysyviä
- Mm. ulkomaalaisten yritysten lähtö markkinoilla on osaltaan heikentänyt liiketoimintaympäristö, valtaapitävien suora vaikutus talouteen kasvanut

Kansantalouden tilinpidon mukaisten toimialojen arvonlisän muutos vuodesta 2021 vuoteen 2024

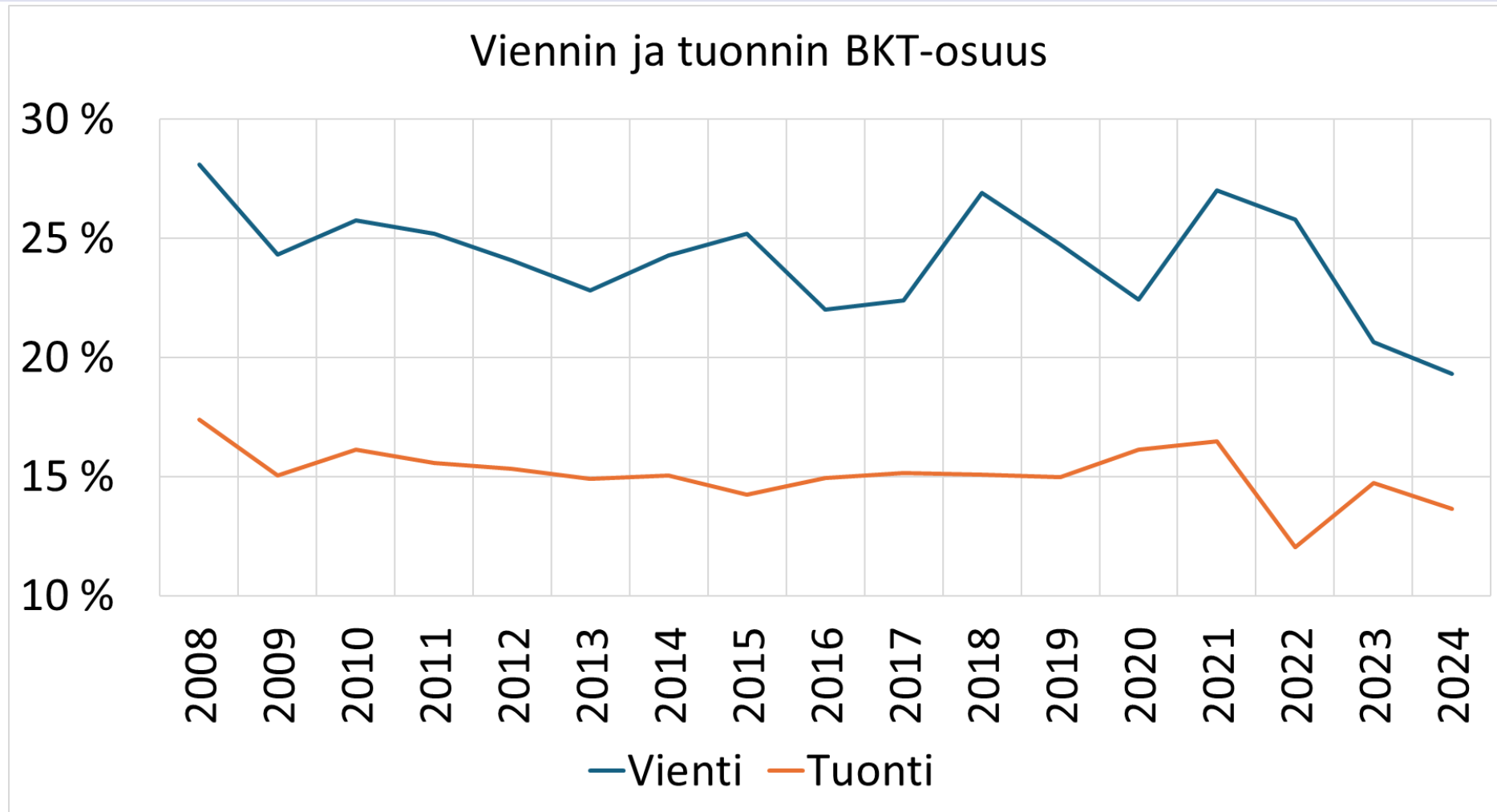
Lähteet: Rosstat ja BOFIT,
kolme ensimmäistä
neljännestä

Sotilas- ja sisäisen turvallisuuden menot kasvaneet 190 % vuodesta 2021

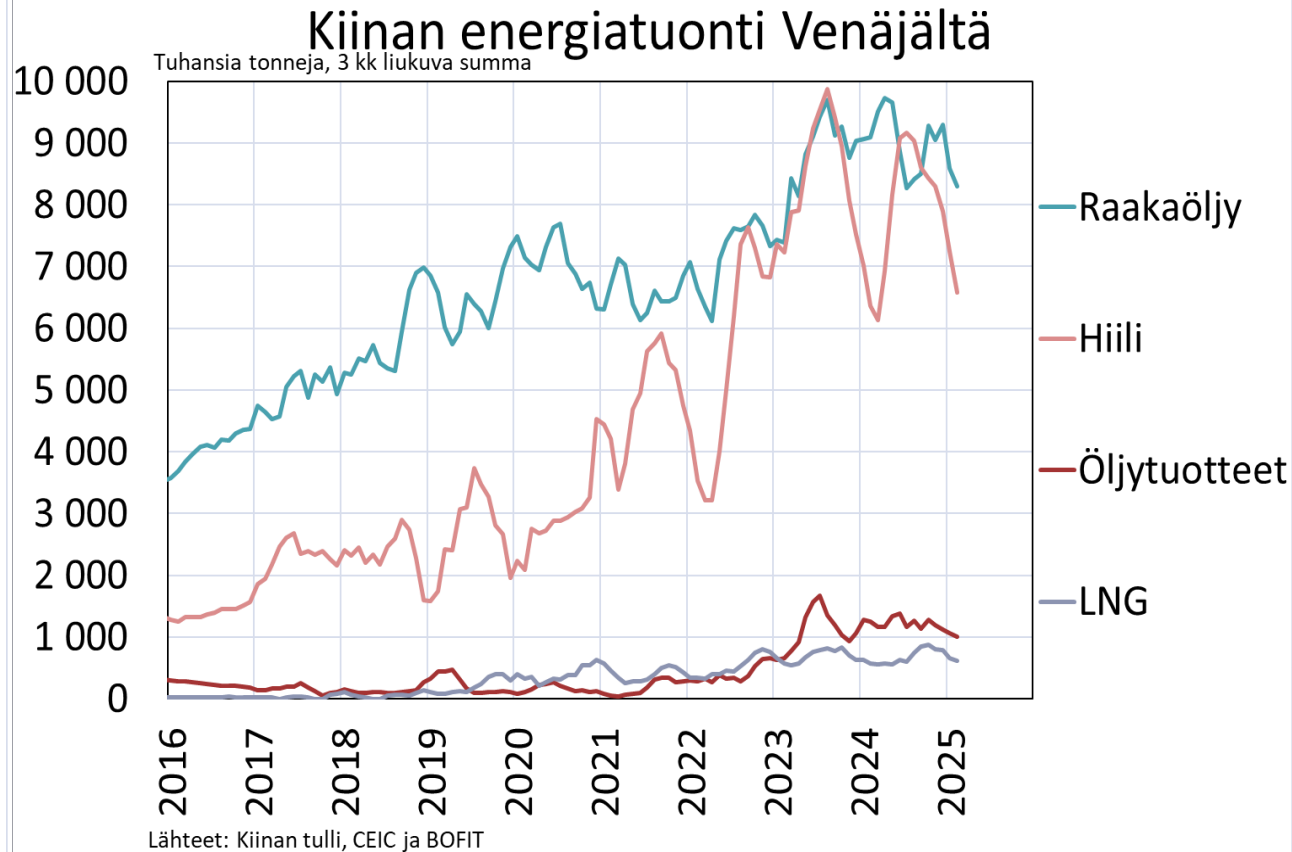
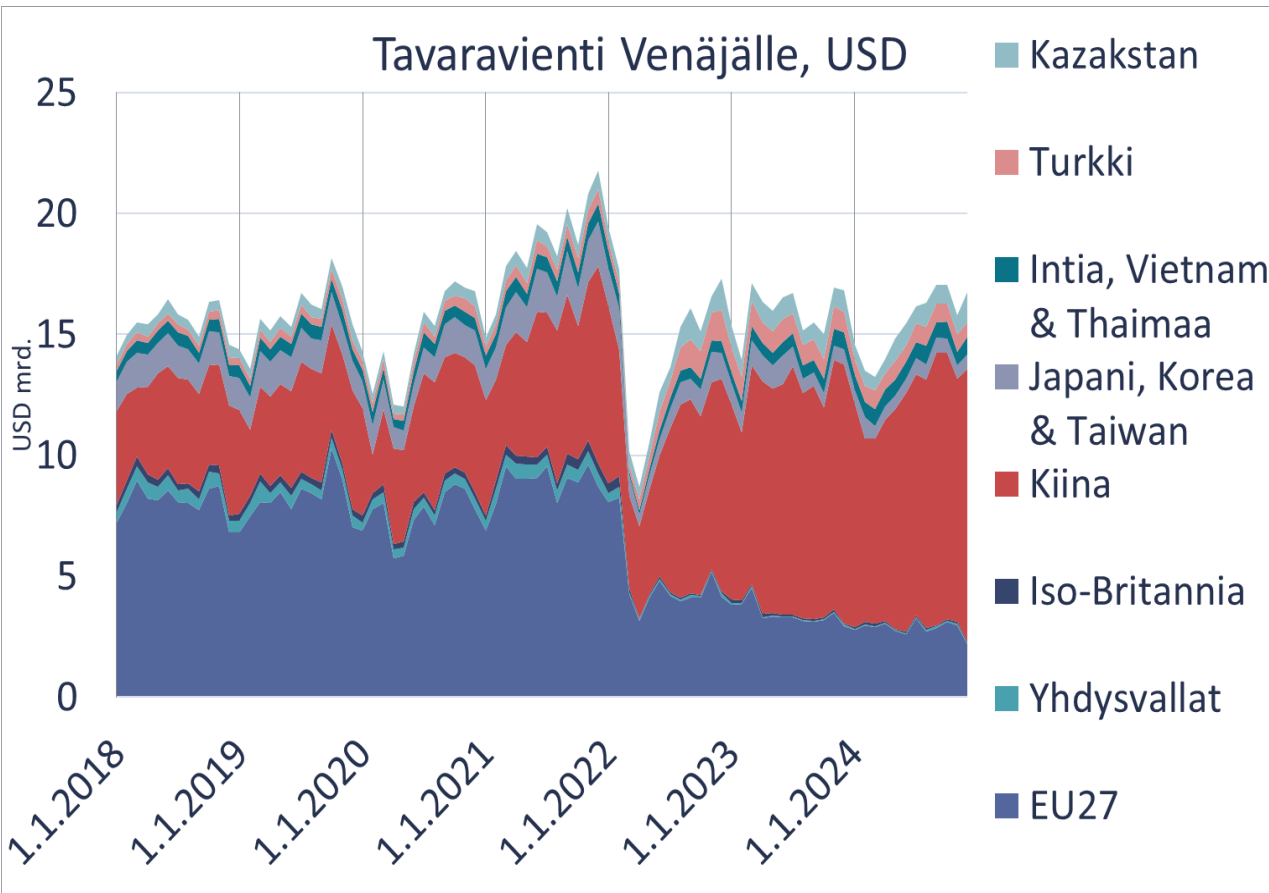
Lähde: Venäjän finanssiministeriö

Venäjä aiempaa suljetumpi talous

Lähde: Venäjän tullit

Ja Kiina tärkein kauppakumppani: Noin puolet Venäjän tuonnista Kiinasta; Kiina tärkein öljyn ostaja

Liiketoimintaympäristö

- KSE Institute (2025): Noin 500 ulkomaista yritystä lähtenyt Venäjältä, noin 1300 yritystä lähtöprosessin jossain vaiheessa
- Djankov ja Golovchenko (2025): Valtio ottanut haltuunsa satoja yrityksiä, venäläisiä ja ulkomaalaisia; osa näistä päätynyt myöhemmin uusilla omistajille

Mitkä muutoksista pysyviä?

- Julkisen vallan ohjaava rooli
- Voiko olla paluuta konservatiiviseen talouspolitiikkaan?
- Voidaanko sotilasmenoja laskea nopeasti, vaikka sodan aktiivinen vaihe taukoaisi? Haluttaisiinko niin tehdä?
- Ulkomaankaupan uudet suunnat
- Voiko Venäjä enää integroitua kansainvälisiin tuotantoketjuihin?

Lämmin kiitos osallistumisestasi!

Venäjä-tietoiskun videotallenne ja esitykset ovat
katsottavissa verkkosivuillamme osoitteessa
www.bofit.fi tilaisuuden jälkeen.

